Lupa- ja valvontavirasto

Kirje
6.10.2026
LVV-U/128793/2026

Lupa- ja valvontaviraston asiantuntijalausunto eduskunnan talousvaliokunnalle asiassa U 54/2026 vp

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa Lupa- ja valvontavirastolta Valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kehyksen perustamiseksi Euroopan pilvipalvelu- ja tekoälyekosysteemin vahvistamiseksi (pilvipalveluiden ja tekoälyn kehittämisen säädös).

Lupa- ja valvontaviraston ympäristöosasto lausuu huomionaan seuraavaa:

Ympäristöosasto pitää datakeskushankkeiden luvituksen ennakoitavuutta ja tehokkuutta kannatettavana tavoitteena. Lupamenettelyjen nopeuttamisen tulee kuitenkin perustua menettelyiden kehittämiseen eikä ympäristöarviointien sisällölliseen keventämiseen. YVA-, Natura- ja vesipuitedirektiivin mukaisten arviointien tulee edelleen perustua riittäviin selvityksiin sekä tapauskohtaiseen harkintaan, eivätkä määräajat saa heikentää näiden arviointien laatua tai niiden tietopohjaa. Monimutkaiset ympäristövaikutukset edellyttävät edelleen tapauskohtaista arviointia ja mahdollisuutta täydentää selvityksiä eivätkä aina ole arvioitavissa kiinteissä määräajoissa ilman riittävää viranomaisresursointia.

Artiklan 13 mukaan datakeskusten nopean kehittämisen alueille sijoittuvat hankkeet olisivat strategisia hankkeita ja niihin sovellettaisiin RSEA-asetuksen erityissäännöksiä, mukaan lukien erittäin tärkeän yleisen edun status. Ympäristöosasto korostaa, että strateginen asema ei saa käytännössä johtaa siihen, että Natura-poikkeusten edellytykset kevenevät, vesipuitedirektiivin poikkeamisharkinta muuttuu automaattiseksi, lajisuojelua koskeva arviointi jää muodolliseksi ja ympäristölainsäädännön aineellinen suojelutaso heikkenee.

Artikla 13 viittaa RSEA-asetuksen menettelyihin, joihin sisältyy rajattua hiljaisen hyväksynnän sääntelyä. Vaikka ympäristöarviointeja edellyttävät hankkeet ja lopulliset lupapäätökset on rajattu menettelyn ulkopuolelle, ympäristöosaston näkökulmasta ympäristöasioissa tulee tukeutua nimenomaisiin päätöksiin. Tämä on tärkeää erityisesti muutoksenhaun, päätösten perustelemisen, tiedonsaannin ja yleisön osallistumisoikeuksien näkökulmasta. Hiljaista hyväksyntää ei tulisi sisällyttää Suomen kansalliseen lainsäädäntöön, mikäli sen käyttöönotto on kansallisesti ratkaistavissa.

Artikla 13 sisältää uuden peruslupamallin (aggregated baseline permit), jossa alueelle tehtäisiin ennakollisesti ympäristöarvioinnit ja muu valmistelu. Ympäristöosaston suhtautuu varauksella siihen, että tällainen peruslupa soveltuisi Suomen nykyiseen ympäristölupa- ja YVA-järjestelmään. Peruslupamallin käyttöönotto jättäisi myös epäselväksi sen, mitä jää hankekohtaisen arvioinnin varaan, miten yleisön osallistuminen

Lupa- ja valvontavirasto

Kirje
6.10.2026
Asiatunnus LVV-U/128793/2026

toteutetaan ja miten vastuu eri viranomaisten välillä jakautuu.

Alueidenkäyttöyksikkö toteaa, että Valtioneuvoston esittämät kannanotot ovat kannatettavia. Esimerkiksi esille nostettuna on, että datakeskusten nopean kehittämisen alueiden nimeämisen tulee olla vapaaehtoista, mitä LVV:kin pitää tärkeänä. LVV korostaa, että datakeskushankkeissa kaavoitus on tärkeää ja ensisijaista, ja sitä tarvitaan lähes aina. Datakeskusten nopean kehittämisen alueet eivät korvaa kaavoitusta. Datakeskusrakentamisen ja sen vaikutukset ovat joka tapauksessa merkittäviä ja moninaisia, ja toiminnan sijoittuminen suhteessa muuhun yhdyskuntarakenteeseen ja liikennejärjestelmään on keskeistä.

Keskitetty tietopiste (12 artikla)

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että asetusehdotuksessa tarkoitettu keskitetty tietopiste on rinnastettavissa gigabitti-infrastruktuurisäännöksessä (EU) 2024/1309 tarkoitettuun keskitettyyn tietopisteeseen, jonka tehtäviä on liikenne- ja viestintäministeriön aiemmissa esityksissä suunniteltu sijoitettavaksi Liikenne- ja viestintävirastoon (HE 74/2025 vp). Asetusehdotuksessa tarkoitetun keskitetyn tietopisteen tehtävät eivät niissä vaadittavan erityisosaamisen johdosta ole rinnastettavissa Lupa- ja valvontavirastolle osoitettujen kriittisten raaka-aineiden, nettonollateollisuuden ja uusiutuvan energian hankkeiden yhteyspisteviranomaisen tehtäviin.

Lupa- ja valvontaviraston yleinen osasto lausuu huomionaan seuraavaa:

Asetus edellyttäisi muun ohella pilvipalvelujen tunnustamisesta ja valvonnasta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen nimeämistä (25 art.). LVV katsoo, ettei tätä tehtävää tulisi osoittaa sille. Tehtävä kytkeytyy kiinteästi kyberturvallisuussertifiointiin, josta Suomessa vastaa Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Valtioneuvosto on kannassaan korostanut, että asetuksen toimeenpanossa tulisi hyödyntää olemassa olevia viranomaistehtäviä ja niiden rakenteita mahdollisimman pitkälle. LVV katsoo, että tämä puoltaa tehtävän sijoittamista viranomaiselle, jolla vastaava osaaminen ja rakenteet jo ovat.

Datakeskushankkeiden keskitetyn tietopisteen (12 art.) osalta yleinen osasto viittaa ympäristöosaston lausumaan.

Yleinen osasto toteaa vielä, että jos tehtäviä asetuksen myötä kuitenkin osoitettaisiin LVV:lle, niiden hoitamiseen tulisi osoittaa pysyvät lisäresurssit. Sama koskee asetusehdotuksen 13 artiklan mukaista datakeskushankkeiden etusijakäsittelyä ja 12 kuukauden enimmäiskäsittelyaikaa. Ilman lisäresursseja etusija johtaisi muiden käsittelyaikojen pitenemiseen.

Osastopäällikkö Henrika Räsänen

Lupa- ja valvontavirasto

Kirje
6.10.2026
Asiatunnus LVV-U/128793/2026

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihde: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/128793/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/128793/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Räsänen Henrika 06.10.2026 10:22